

การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2

A study of Problems of Early Childhood Education in Schools

Under the Office of Phitsanulok Primary Educational Service Area 2

ศิริินภา คำสุกดี* นงลักษณ์ ใจฉลาด**

Sirinapha Khamsukdi, Nongluck Jaichalad

Received: May 04, 2020 Revised: May 21, 2020 Accepted: May 26, 2020

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำนวน 97 โรงเรียนๆ ละ 2 คน รวมทั้งหมด 194 คนได้จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 2 ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ค่าเฉลี่ยสูงที่สุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ด้านการบูรณาการเรียนรู้อาณาการด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก และด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครอบครัวของเด็ก ตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords): ปัญหาการบริหาร; การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

* หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม The Degree of Master of Education Field in Education Administration, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University.

** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จังหวัดพิษณุโลก Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University.

Abstract

The purpose of this research was to study the problems of the early childhood education administration in schools under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2. The samples were administrators and teachers in Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2, consisted of 2 persons from 97 schools, 194 persons, selected via purposive sampling. The research instrument was rating scale questionnaires with five levels. The statistics used for analyzing the data were mean and standard deviation. The findings found that the problems of the early childhood education administration in schools under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 2 in the overall was at a moderate level, when considering in aspects found that the aspect in the problems of early childhood education administration by ordered from the highest to the lowest mean in order as followed by the appropriate curriculum, the integration of learning, the supportive learning environment for students, the relationships between teachers and parents of students.

Keyword: Administration Problem; Early Childhood Education Administration

บทนำ (Introduction)

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้เป็นการวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยให้เต็มตามศักยภาพ สามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการขับเคลื่อนภายใต้วิสัยทัศน์คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2560: 14-15)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2560 เน้นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

และยังมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และการให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 2 – 4)

จากผลการพัฒนาการศึกษาไทยที่ผ่านมา บริบทของการจัดการศึกษาจะเห็นได้ว่าเด็กที่จะเข้าสู่ระบบการศึกษามีแนวโน้มลดลง สถานศึกษามีแนวโน้มขนาดเล็กลงและมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น คุณภาพของการศึกษาพัฒนาการเด็กแรกเกิดจนถึงอายุ 5 ปี มีพัฒนาการสมวัยลดลงจากร้อยละ 73.4 เป็นร้อยละ 72.7 จึงมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยว่า 1) การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา สัดส่วนของนักเรียนปฐมวัย (3-5 ปี) ต่อประชากรกลุ่ม 3-5 ปีเพิ่มขึ้น 2) ความเท่าเทียมทางการศึกษา 65 เปอร์เซนต์ ของเด็กในวัยเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ได้รับการศึกษาเต็มตามศักยภาพเพิ่มมากขึ้น 3) คุณภาพการศึกษา เด็กแรกเกิด – 5 ปี มีพัฒนาการสมวัย (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2560 : 16–19) ซึ่งผลดังกล่าวเป็นข้อมูลในระดับประเทศรวมถึงพื้นที่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา มีหน้าที่ดำเนินตามนโยบายที่ 2 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน มีแนวทางในการส่งเสริมการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ให้เกิดประสิทธิภาพ และจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร ตามความจำเป็น และความต้องการของผู้เรียนชุมชน ท้องถิ่นสังคม และพัฒนาผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษา ได้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้มีความพร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2561, 2561 : 1-64)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก

เขต 2 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ โรงเรียนที่จัดการศึกษาปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวนทั้งสิ้น 97 โรงเรียน โดยมีการกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนและครูระดับปฐมวัย รวมเป็น 194 คน ได้มาโดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือได้แก่ แบบสอบถามปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งได้ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยผ่านการทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับร้อยละ 98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพิษณุโลกสงคราม เพื่อทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ส่งหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมกับแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ จำนวน 194 ฉบับ และได้รับคืนจำนวน 194 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งฉบับ และดำเนินการวิเคราะห์ระดับสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

ในการศึกษาศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวม

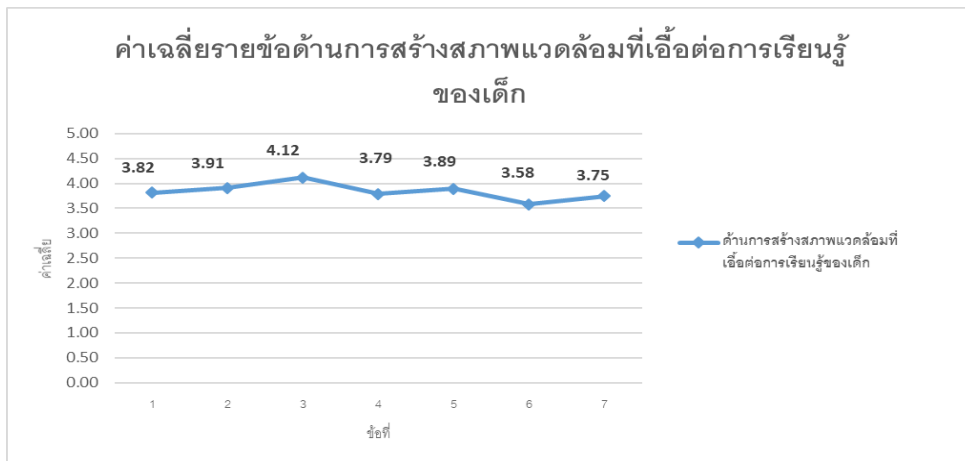
ด้าน	ปัญหาการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1	ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม	4.12	0.65	มาก
2	ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก	3.61	0.59	มาก
3	ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก	3.29	0.62	ปานกลาง
4	ด้านการบูรณาการการเรียนรู้	3.65	0.73	มาก
5	ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก	3.11	0.68	ปานกลาง
6	ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครอบครัวของเด็ก	2.96	0.55	ปานกลาง
รวม		3.46	0.53	ปานกลาง

จากตาราง 1 ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.12$) รองลงมา คือ ด้านการบูรณาการการเรียนรู้ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.65$) ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

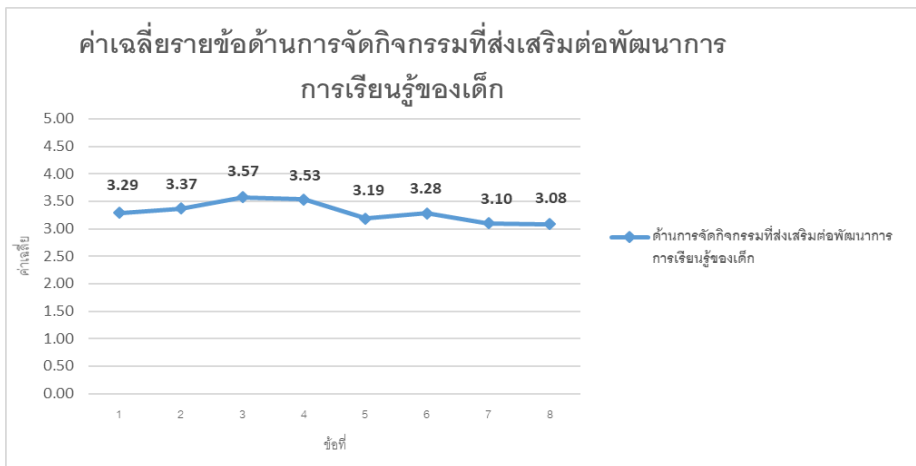
ของเด็ก มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.61$) ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.29$) และด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.11$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครอบครัวของเด็ก มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.96$) ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ผลการวิจัยในรายด้านทุกด้านโดยแสดงรายละเอียดต่าง ๆ ดังภาพ 1-6

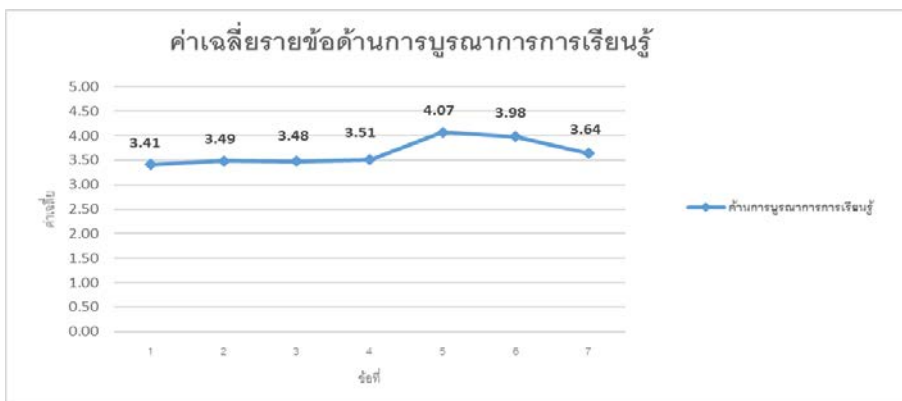
ภาพที่ 1 พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ในภาพรวมมีปัญหามีอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 6 ท่านมีอุปสรรคในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 1 ท่านมีอุปสรรคในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยของเด็กได้ครบทุกด้าน

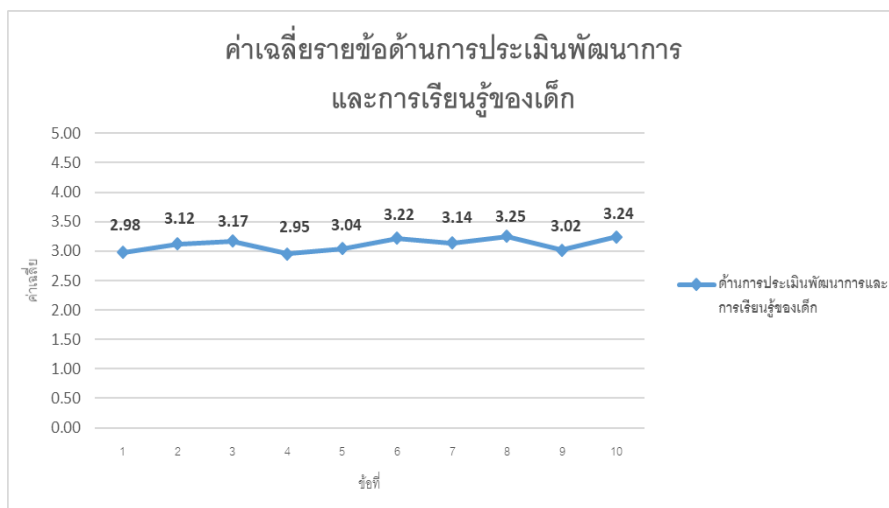
ภาพที่ 2 พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ในภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 5 ท่านมีอุปสรรคในการจัดสภาพแวดล้อมที่ช่วยกระตุ้นให้เด็กอยากรู้ อยากเห็น ค้นคว้า ทดลอง สังเกต คิดหาเหตุผล ให้เด็กคิดเป็นทำเป็น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 10 ท่านมีอุปสรรคในการจัดสถานที่ที่ห่างไกลจากมลภาวะ

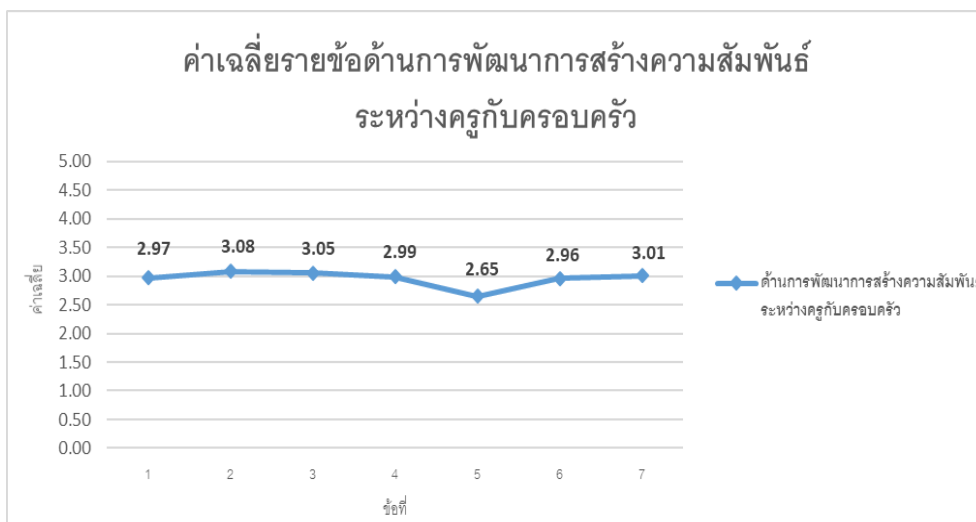
ภาพที่ 3 พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ในภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 4 ท่านมีข้อขัดข้องในการจัดกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมรายบุคคล ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 8 ท่านมีอุปสรรคในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กและมัดใหญ่

ภาพที่ 4 พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการบูรณาการ ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 5 ท่านมีข้อขัดข้องในการจัดการเรียนรู้ที่มีการเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่ท้องถิ่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 1 ท่านมีข้อขัดข้องในการสนับสนุนการศึกษาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ภาพที่ 5 พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 8 ท่านมีอุปสรรคในการจัดบันทึกผลการประเมินพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 4 ท่านมีข้อขัดข้องในการนำผลการประเมินพัฒนาการมาใช้ในการปรับปรุงและจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก

ภาพที่ 6 พบว่า การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครอบครัว โดยภาพรวมพบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครอบครัวในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 2 ท่านมีอุปสรรคด้านผู้ปกครองที่ขาดความเข้าใจในการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 5 ท่านมีอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารระหว่างครูผู้สอนกับผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 2 พบว่าในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีปัญหาการจัดการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาสูงสุด คือ ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการบูรณาการเรียนรู้อันเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้อันของเด็ก และด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ตามลำดับ และด้านที่มีปัญหาลดลงคือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครอบครัวของเด็ก มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาสภาพการบริหาร งานวิชาการระดับการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ได้แก่ ผู้บริหารและครูปฐมวัยไม่ร่วมกันวิเคราะห์และจัดทำโครงสร้างหลักสูตรผู้บริหารและครูปฐมวัยขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและผู้บริหารมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรแต่ขาดความต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ภคมน โภปลาบุษราคัม (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยภาพรวมดังกล่าว มีข้อควรพิจารณาในขอบข่ายการบริหารงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 6 ด้าน ดังนี้

1. ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพรนัชชา ราชคม (2558 : 99) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีปัญหามากที่สุดคือ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดทำหลักสูตร และหลักสูตรท้องถิ่น การนำหลักสูตรไปใช้และการพัฒนาหลักสูตร รองลงมาคือ ครูมีจำนวนน้อยและไม่ครบกลุ่มสาระการเรียนรู้ วิสัยทัศน์ของ หลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และมีจำนวนกลุ่มสาระการเรียนรู้มากเกินไป

2. ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูยังขาดความรู้ความเข้าใจ สอดคล้องกับปราณี เฟ็งกลัด (2552) ปัญหาและแนวทาง แก้ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง ด้านการสร้างสภาพแวดล้อม 91 ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

3. การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมต่อพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนาเด็กโดยรวม เริ่มจากพัฒนาการ ด้านร่างกายให้แข็งแรงสมบูรณ์ กระตุ้นให้สมองได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ พัฒนาด้านจิตใจ และอารมณ์ให้เป็นผู้มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เชื่อมมั่นในตนเอง ไร่แรงแจ่มใส สามารถควบคุมอารมณ์ ของตนเองได้พัฒนาด้านสังคม โดยให้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งพัฒนาสติปัญญา ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ บนวิถีชีวิตของเด็กตามสภาพครอบครัว บริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย การจัดประสบการณ์ที่ยึดเด็กเป็นสำคัญ โดยจัดการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเอาใจใส่ และจัดการเรียนรู้ผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมวัย โดยคำนึงถึงความแตกต่าง ระหว่างบุคคล เน้นเรียนให้สนุก เล่นให้มีความรู้ และเกิดพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล ซึ่งสอดคล้องกับ รัตนาภรณ์ เติปินตา (2555 : 96) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัย ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการจัด กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้อง กับณิชนันท์ ภักดีแก้ว (2555 : 88) ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดบริการดูแลเด็กขององค์กร บริหารส่วนตำบล อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง พบว่า ปัญหาการจัดบริการดูแลเด็กในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

4. การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการบูรณาการในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย 92 ยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถ เรียนรู้ได้หลายทักษะ และหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้น เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนจะต้องวางแผน การจัดประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่น ที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลาย ทักษะ หลากหลาย ประสบการณ์สำคัญอย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดหมาย ของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้ ดังนั้น ครูจึงปฏิเสธการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการบูรณาการ การเรียนรู้ของเด็กไปไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับทัศนีย์ โต้หลง (2553: 104) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการจัด การศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมในรายด้านทุกด้านนั้น พบว่า มีปัญหาการจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัยอยู่ในระดับกลาง

5. การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 พบว่า ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทุกสถานศึกษาที่จัดการศึกษา ปฐมวัยมีการปฏิบัติที่ดีในการจัดกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย จึงส่งผลให้ผลของแบบสอบถามมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับมัทนา ฉวนพยักษ์ (2558 : 85) แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้านประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กที่มีค่าร้อยละเรียงลำดับ ได้แก่ ประเมินพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ผู้สอนควรประเมินพัฒนาการเด็กให้ครบทุกด้าน ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย จัดทำเครื่องมือ ต่าง ๆ เพื่อประเมินพฤติกรรมของเด็ก และจัดให้ผู้สอนได้รับการอบรมและให้เรียนรู้อยู่เสมอ

6. การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ด้านการพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครอบครัวในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมา ผู้สอน พ่อแม่ และผู้ปกครองของเด็กจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบ หรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องร่วมมือกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน สอดคล้องกับรุ่งเรือง จวงกระโทก (2550) ที่ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัยของโรงเรียนในอำเภอดอนจาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถประยุกต์ผลการวิจัยใช้เป็นเครื่องมือและเป็นกลไกในการส่งเสริม สนับสนุนโรงเรียนในสังกัดให้ตระหนัก เห็นความสำคัญและเห็นคุณค่าของปัญหาในแต่ละด้านและใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สามารถนำรายการที่มีปัญหาค่อนข้างมากไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยเปิด

โอกาสให้ครูผู้สอนและบุคลากรมีส่วนร่วมในการศึกษาจุดเด่น และจุดด้อย เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาแต่ละด้านต่อไป

1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชนสามารถเข้ามามีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุน ช่วยเหลือ ให้ข้อเสนอแนะ เป็นที่ปรึกษาในการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรกำหนดไว้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในศตวรรษที่ 21

2.2 ควรศึกษารูปแบบการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 และ ควรศึกษารูปแบบการบริหารการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในระดับประเทศ เพื่อเป็นการศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546.**

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กรมวิชาการ. (2540). **คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาการบริหารระบบ**

คุณภาพ. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. พ.ศ. 2542.** กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560.** กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2545). The using of Materials in Teaching – Learning activity of kindergarten Teacher. **เอกสารประกอบการประชุมเผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษา ครั้งที่ 3. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**

- จิตรา วิเชียร. (2551). ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดโปรแกรมการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กไทย. **ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย)**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2559). **การวิจัยเชิงอนาคต(Futures Research)**. เอกสารประกอบการอบรมสัมมนาวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2549). **เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัย : แนวทางสู่ความสำเร็จ**. กรุงเทพฯ : บริษัทไทเนรมิตกิจ อินเทอร์เน็ตโปรดักส์ จำกัด.
- ณัฐิกา ลิ้มเฉลิม. (2554). การศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาสามรูปแบบในสถานศึกษา. **ปริญญานิพนธ์. กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปราณี เฟื่องกลัด. (2552). ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มัทนา ฉวนพยักข์. (2558). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.